

Onderwerp Contourennotitie G-Kracht 2.0 (2015-2019)

Steller Monique Hansens

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 89 46 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk RO13.4089684

Datum **23 JAN 2014** Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Voor u ligt de contourennotitie van het nieuwe economische programma G-Kracht 2.0 2015-2019. Deze brief is een vervolg op de brief met kenmerk RO13.40003282 die uw raad in december van ons heeft ontvangen. Daarin hebben wij u inhoudelijk geïnformeerd over de doelstelling van het programma namelijk werkgelegenheid, de uitwerking in de drie strategische thema's (*internationale kennisstad, aantrekkelijke stad en bedrijvige stad*) en de vernieuwde werkwijze (*samenwerking, innovatie en profilering*) die samen met ondernemers en instellingen tot stand is gekomen en waaraan een eerder uitgevoerde economische analyse van onderzoeksbureau Nieuwbeeld ten grondslag ligt. Door op deze thema's in te zetten stimuleren we een klimaat waarin meer kennis wordt gedeeld, er meer wordt samengewerkt en er nieuwe ontwikkelingen ontstaan. Daarmee dragen we bij aan een dynamische basis voor bedrijven om te ontstaan en te groeien, een basis voor het behoud van bestaande en nieuwe werkgelegenheid. Met G-Kracht 2.0 zetten we structureel in op het versterken van werkgelegenheid voor de stad en regio. Deze inzet is de komende jaren hard nodig gezien het te verwachten verlies aan banen door de economische crisis.

Vervolg proces

In deze brief geven we u nog een korte toelichting op het proces. Begin januari 2014 heeft ons college een informele bijeenkomst georganiseerd voor de raadscommissie W en I. Daar zijn we ingegaan op de verregeande samenwerking met het bedrijfsleven rond G-Kracht 2.0. Zoals afgesproken leggen wij vervolgens de contourennotitie G-Kracht 2.0 2015-2019 aan u voor ter bespreking in de raadscommissie W en I van februari.

De verdergaande samenwerking met het bedrijfsleven bekrachtigen we begin februari met een intentieverklaring. Deze fungeert als opmaat naar een convenant voor de

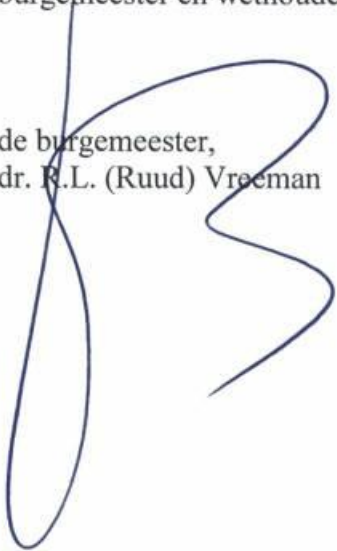
periode 2015-2019. Het doel is te komen tot een gezamenlijke uitvoeringsagenda waarbij de uitwerking van de contourennotitie G-Kracht 2.0 onderdeel is van de verdere samenwerking.

In het najaar 2014 ontvangt u van ons een definitieve versie van G-Kracht 2.0 2015-2019 ter vaststelling, aangevuld met een uitvoeringsplan voor het eerste jaar.

Wij hopen u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of a large loop on the left and a series of curves on the right.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in blue ink, starting with a large 'M' and ending with a long horizontal stroke.

G-Kracht 2.0
Contourennotitie
2015-2019
Flexibel voor Werk

Januari 2014

Inhoudsopgave Contourennotitie G-kracht 2.0 (2015-2019)

Inleiding

1. Context

- a. Terugblik en resultaten G-Kracht
- b. Trends en ontwikkelingen
- c. Sterke punten, verbeterpunten en economische aanbevelingen

2. G-kracht 2.0

2.1 Doel G-Kracht 2.0

2.2 Waarom G-Kracht 2.0 en voor wie?

2.3 Beoogde resultaten in 2019

2.4 Uitgangspunten

- a. Voorzetting G-kracht
- b. Niet trekken maar samenwerken
- c. Regionale Samenwerking
- d. Positionering Economie

2.5 Strategische thema's van G-Kracht 2.0 (wat)

2.6 Werkwijzen (hoe)

3. Uitwerking drie strategische thema's en werkwijzen

3.1 Internationale kennisstad

3.2 Aantrekkelijke stad

3.3 Bedrijvige stad

Inleiding

Voor u ligt de contourennotitie voor het nieuw te maken economisch programma van de Gemeente Groningen, G-Kracht 2.0. Een programma dat de strategische thema's en de uitgangspunten van G-Kracht continueert, maar verschilt in een vernieuwde aanpak voor de uitwerking van deze thema's. In deze aanpak gaat het om *Samenwerken, Innovatie en (economische) Profileren*. Deze nieuwe aanpak is geïnitieerd met ondernemers en kennisinstellingen uit het Economisch Platform van de regio Groningen-Assen en de Eemsdelta en is daarmee een economisch programma van en voor ondernemers.

In G-kracht 2.0 dragen we bij aan één doelstelling en dat is werkgelegenheid. Daarvoor zetten we in op drie thema's: *Internationale Kennisstad, Aantrekkelijke stad en Bedrijvige stad*. We stimuleren daarmee een economisch klimaat waardoor meer kennis gedeeld wordt, er meer wordt samengewerkt en er nieuwe ontwikkelingen kunnen ontstaan. We dragen bij aan een dynamische basis voor bedrijven om te ontstaan en te groeien waardoor we onze economie 'werkgelegenheidsfit' houden.

De contourennotitie G-Kracht 2.0 is typisch Gronings omdat het uit gaat van Groningse kenmerken die bepalend zijn voor het economische profiel van het Noorden. Deze kenmerken vindt u in de contourennotitie terug. Deze zijn onder andere:

Sterke stad in Noord-Nederland

Groningen heeft haar sterke positie mede te danken aan de regio. De stad is een belangrijke trekker voor de Noordelijke economie en heeft een belangrijke centrumpositie. Dit blijkt onder andere uit de grootte van het *daily urban system* waarvan Noord-Nederland qua oppervlakte de grootste van Nederland is. De stad kent een grote inkomende en uitgaande pendel. Dagelijks komen meer dan 65.000 mensen naar de stad om hier te werken voor de ongeveer 135.000 banen die we in 2012 in de stad Groningen tellen. Dit betekent dat een groot deel van onze werkenden niet in de stad wonen. Hieruit blijkt de grote onderlinge verbondenheid tussen de stad en de regio.

Het belang van regio's neemt toe. Het verder versterken van de onderlinge samenwerking tussen stad en ommeland heeft een grote potentie om de kracht van onze regio verder te vergroten.

Regio Groningen als kennisbasis

Groningen heeft een uitstekende uitgangspositie voor het stimuleren van de kenniseconomie en om zich als kennis regio verder te ontwikkelen. De aanwezigheid van en dicht bij elkaar gelegen hoogwaardige kennisinstellingen als de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool en het Universitair Medisch Centrum onderscheiden het Noorden van Nederland nadrukkelijk ten opzichte van overige landsdelen en het Noordwestelijk deel van Europa.

Het Akkoord van Groningen

De partners van het Akkoord van Groningen onderstrepen deze gunstige uitgangspositie. Daarbij vormt het Akkoord van Groningen ook zelf een uniek strategisch samenwerkingsverband tussen de beide kennisinstellingen, het UMCG en de gemeente Groningen. Vanuit een gezamenlijke visie willen de akkoordpartners Groningen verder ontwikkelen als kennisintensieve regio en kennisknooppunt in het Noorden.

Regio met kennis en talent

Groningen is een jonge en talentvolle stad. Juist door deze concentratie van kennis en talent ontstaat een interessante dynamiek voor nieuwe creatieve en kennisintensieve bedrijvigheid. Ook biedt het kansen voor het bestaande bedrijfsleven. De aanwezigheid van kennis en talent vormen de basis voor nieuwe toepassingen en innovatie in het bedrijfsleven. Bedrijven in de regio Groningen hebben (relatief) gemakkelijk toegang tot de meest actuele kennis door de aanwezigheid van meer dan 50.000 jonge hoogopgeleide mensen.

Aan de contourennotitie G-Kracht 2.0 is het volgende proces aan vooraf gegaan:

- In 2012 heeft bureau Nieuwbeeld de economie van het Noorden nader onderzocht.
- De conclusies van het onderzoek zijn begin 2013 gedeeld in het Economisch Platform. Daarin is aangegeven dat de hoofdlijnen van G-Kracht nog actueel zijn. Binnen het economisch platform zijn twee werkgroepen ondernemers met de conclusies aan de slag gegaan. Ondernemers gaven drie actielijnen mee. Ons college heeft deze drie actielijnen één op één overgenomen als nieuwe werkwijze voor de uitwerking van de strategische thema's.
- Tijdens dit proces hebben we uw raad aan de voorkant gepositioneerd om kaders te stellen. In juni 2013 hebben we een informele bijeenkomst georganiseerd om de raadscommissie w en i en uw raad te informeren over de resultaten van het onderzoek van Nieuwbeeld.
- Daarnaast hebben we input opgehaald tijdens het inspiratiefestival Let's Gro, dat mede door verschillende werkgevers, kennisinstellingen en andere economische initiatieven is vorm gegeven en georganiseerd.
- Vervolgens heeft ons college in een brief en een tweede informele raadscommissie in januari 2014 de raad meegenomen met de voorgestelde actielijnen die zijn aangegeven door werkgevers en kennisinstellingen.

Leeswijzer

Deze notitie bestaat uit een context deel, met hierin een terugblik waar we nu staan en wat we de afgelopen periode hebben bereikt en een analyse van een deskundige. Hierop volgt een deel waarin het doel en de beoogde resultaten centraal staan. Vervolgens gaan we in op de uitgangspunten van G-Kracht 2.0 en lichten de strategische thema's en werkwijzen toe. In het laatste hoofdstuk eindigen we met een uitwerking op hoofdlijnen van de strategische thema's en werkwijzen. Dit zijn de kaders die we u willen presenteren. De komende maanden werken we deze verder uit met werkgevers en kennisinstellingen.

1. Context

In dit hoofdstuk bliken wij terug over het programma G-Kracht, waar we staan en wat G-Kracht in de periode 2010 -2012 heeft opgeleverd. Vervolgens gaan we in op de trends en ontwikkelingen die spelen in het economische domein en geven we een analyse van het adviesbureau Nieuwbeeld. Zij hebben in 2012 de ontwikkelingen van de Noordelijke economie onderzocht en geven ons aanbevelingen hoe wij onze stad en regio nog beter in haar kracht kunnen zetten.

a. Terugblik en resultaten G-Kracht

Met beperkte middelen leveren we via G-kracht een bijdrage aan de economische ontwikkeling van de stad en stimuleren we de werkgelegenheid. Een deel van die bijdragen laat zich in cijfers uitdrukken, een groot deel ook niet. Zo is het verbinden van partijen en het scheppen van vertrouwen, waardoor andere partijen over de streep worden getrokken, niet in geld of cijfers uit te drukken. Bovendien is in veel gevallen deelname van de (lokale) overheid een voorwaarde voor het ophalen van subsidies en investering in de regio.

Op het moment van schrijven maken we voor de terugblik gebruik van de evaluaties van G-Kracht over 2010,2011 en 2012. We verwijzen uw raad naar deze evaluaties voor een uitgebreide terugblik. De gegevens over 2013 komen eind december beschikbaar en worden voor de evaluatie van G-Kracht 2013 meegenomen in de rekening.

Inzet middelen en opbrengsten

- Voor G-Kracht is 5 miljoen euro beschikbaar gesteld in de periode 2010-2012.
- Met dit budget is in totaal 63 miljoen euro meegefinancierd als cofinanciering voor de uitvoering van projecten in de stad en regio.
- Dit betekent dat bij elke uitgegeven euro uit G-Kracht er gemiddeld 12,5 euro door derden is bijgedragen.

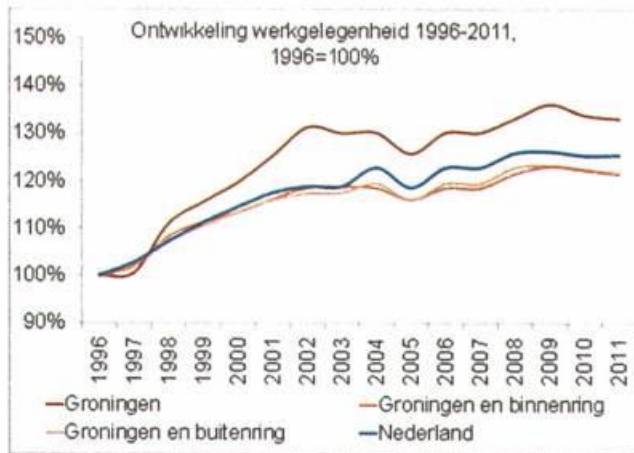
Multiplier 1 = 12,5

- Vanuit het co-financieringsfonds heeft de raad in totaal 1 mln euro beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de kenniseconomie in de periode 2011-2014. Dit bedrag is in 2013 volledig uitgegeven of verplicht. De multiplier ligt op gemiddeld 22 en we hebben hiermee 8 kennisintensieve projecten ondersteund.

Werkgelegenheid

- De doelstelling van G-Kracht: het leveren van een bijdrage aan het bereiken van 135.000 banen in de stad Groningen eind 2014.
- Deze doelstelling is in 2011 bereikt.
- In 2012 bleef de werkgelegenheid schommelen rond de 135.000.

Bedrijfsvestigingen

- Het aantal bedrijfsvestigingen is sinds 2010 blijvend toegenomen.
- De toename heeft vooral plaatsgevonden van het aantal startende ondernemers en het aantal zzp-ers. Voor een deel is er sprake van verborgen werkloosheid.
- De laatste 2 jaren neemt het aantal faillissementen iets toe t.o.v. de voorgaande jaren.

Kennis clusters (2012)

- Energie: aantal banen en vestigingen is toegenomen.
- Lichte afname aantal banen binnen de Healthy Ageing en de zorg door een afname in de thuiszorg. Het aantal vestigingen is wel toegenomen.
- In de ICT zowel toename in aantal banen als in aantal vestigingen.
- Creatief: afname aantal banen. Er zijn veel zzp-ers werkzaam. Aantal vestigingen is wel toegenomen.

Netwerken

- Met G-Kracht ondersteunen we netwerken in professionalisering, verdere samenwerking en vorming van nieuwe netwerkorganisaties zoals: Marketing Groningen, de Groningen City Club, het Fonds Ondernemend Groningen, de bedrijventerreinverenigingen (OBG), de stichting OTP, Servicepunt Detailhandel, de Healthy Ageing Network Noord-Nederland en Energy Valley.

Regionale internationale samenwerking en profilering

- We verstevigen onze regionale en internationale contacten door meer samen te werken. Dit gebeurt via de NG4, SNN o.a. via de RIS, Regio Groningen-Assen en de Eemsdelta, de Eems Dollard Regio, Oldenburg, Hamburg, Bremen en China.
- We positioneren Groningen als kennisknooppunt in het Noorden en City of Talent. Op het gebied van Active and Healthy Ageing heeft Noord-Nederland binnen Europa de officiële status van voorbeeldregio verworven.

Werklocaties

- Stevige kwalitatieve verbetering van bedrijventerreinen.
- Versterking samenwerking met bedrijvenverenigingen.
- Realisatie Fonds Ondernemend Groningen.

- Herprogrammering en terugdringen (regionaal) overaanbod werklocaties.
- Verruiming en flexibilisering van bestemmingsplannen op werklocaties (Europapark, Eemspoort en Roodehaan).
- Nieuwe visie en strategie op werklocaties, De Rode Loper met kernthema's flexibiliteit, uitnodigende werkwijze en vraaggericht.

Binnenstad, detailhandel en toerisme

- Stijging van het aantal binnenstadbezoekers met ruim 13% tot 26,7 mln. Bezoekers geven wel minder uit.
- In het continu vakantie onderzoek staat Groningen in 2012 op de zesde plek van toeristische bezoeken aan Nederlandse steden.
- Groningen is na Breda uitgeroepen tot stad met de meeste 'gelukkige' mensen.

b. Trends en ontwikkelingen

We hebben te maken met de verschillende trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de stad en de regio.

- Een toenemende globalisering en snelle maatschappelijke veranderingen;
- Meer concentratie in de steden, belang van de regio wordt groter;
- Technologische ontwikkelingen volgen elkaar sneller op: ontwikkeling van een kenniseconomie;
- Toenemend belang van de netwerkeconomie;
- Vergrijzing en ontgroening: op termijn een kleiner wordende beroepsbevolking;
- Veranderende arbeidsmarkt, toenemende flexibilisering, een leven lang leren, mismatch, toenemende vraag naar hoogopgeleiden, verdringing;
- Opkomst nieuwe maatschappelijke initiatieven en toename zelfstandig ondernemerschap, meer kleinschaligheid;
- Opkomst nieuwe sectoren zoals bijvoorbeeld de Gaming industrie;
- Invloed internet op detailhandel binnenstad;
- Invloed van sociale media;
- Veranderende rol overheid, meer decentraal, minder sturend, initiatief vanuit de markt, minder vrije financiën.

Deze trends vormen een belangrijke basis voor het vormen van een nieuw economisch programma. G-Kracht 2.0 speelt hier op in. In de volgende paragraaf gaan we in op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

c. Sterke punten, verbeterpunten en economische aanbevelingen

Uit het onderzoek van Nieuwbeeld volgen de sterke punten van de stad en de regio en de verbeterpunten. Deze punten hebben we meegenomen voor de ontwikkeling van het nieuwe economische programma.

- Sterke economische groei voorgaande jaren
- Groot daily urban system
- Surplus aanwezig aan Talent (city of Talent)
- Sterk solvabel bedrijfsleven
- Pieken hebben reële basis
- Stevige kennis basis door HBO/WO + Spin-offs
- Talent trekt weg
- Budgeteconomie
- Bedrijfsleven werkt onvoldoende samen
- Crisis komt hard aan in publieke sector en dus ook privaat
- Investerings in pieken renderen nog onvoldoende

Uit deze punten blijkt dat het Noorden de juiste randvoorwaarden en potentie heeft de economische ontwikkeling verder te stimuleren. Het onderzoek van Nieuwbeeld geeft samengevat de volgende aanbevelingen mee.

- De stad en de regio zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De samenwerking met de regio kan nog verder worden versterkt door de verbinding te maken met het stuwende bedrijfsleven uit de regio. Daarnaast neemt het economische belang van de regio's toe waardoor onderlinge samenwerking van bedrijven binnen de regio belangrijker wordt. Dit geldt ook voor het Midden en Klein Bedrijf. De mate waarin bedrijven openstaan voor samenwerking wordt steeds bepalender voor het succes van een bedrijf.
- Het initiatief voor economische ontwikkeling moet meer van het bedrijfsleven komen. Zij kunnen zelf het beste bepalen wat zij nodig hebben om te groeien.
- Als aanbeveling wordt meegegeven dat economisch denken meer moet worden gestimuleerd.
- Nieuwbeeld adviseert een groep ondernemers te organiseren die het voortouw neemt zodat andere ondernemers volgen.

- Binnen deze aanbevelingen vormt kennis en het delen van kennis de verbindende factor. Voor dit alles is de samenwerking tussen de vier O's: Onderzoek, Onderwijs, Ondernemer en Overheid noodzakelijk.

De trends en ontwikkelingen, het onderzoek en de aanbevelingen hebben we besproken met de ondernemers en de kennisinstellingen via het Economisch Platform. We hebben de raadsleden geïnformeerd via een informele bijeenkomst met de raadscommissie Werk en Inkomen in juni 2013.

2. G-kracht 2.0

In dit hoofdstuk beschrijven we de contouren van het nieuwe economisch programma. Wat is de doelstelling, waarom doen we het, voor wie en wat zouden we graag willen bereiken? Vervolgens bespreken we de uitgangspunten en werken we de strategische thema's uit met de drie actielijnen die door ondernemers en werkgevers aan ons zijn meegegeven.

2.1 Doel G-Kracht 2.0

Werkgevers en ondernemers zijn een belangrijke motor voor economische ontwikkeling. Het economische programma is erop gericht het economische klimaat in de stad en de regio zo te versterken dat werkgevers en ondernemers hun organisaties verder kunnen ontwikkelen en mee kunnen groeien waardoor werkgelegenheid behouden blijft en kan toenemen. Dit doen we door werkgevers en ondernemers te ondersteunen en te faciliteren waar hun daadwerkelijke behoeften liggen. Zij zijn het uiteindelijk die zorgen voor (behoud van en nieuwe) arbeidsplaatsen. Daarnaast gaat het ook om de economische basis goed op orde te houden, een soort werkgelegenheidsfitheid waardoor we als stad snel kunnen meeliften op nieuwe economische ontwikkelingen.

Eén doel = Werkgelegenheid

2.2 Waarom G-Kracht 2.0 en voor wie?

Ons college wil een zo goed mogelijk (vestigings-)klimaat en economische dynamiek voor werkgevers en ondernemers zodat zij zich kunnen ontwikkelen en er nieuwe bedrijvigheid ontstaat. Dit is de basis voor economische ontwikkeling en dus werkgelegenheid.

Door te zorgen voor voldoende banen kunnen vervolgens meer mensen aan het werk. Werk is belangrijk omdat het bijdraagt aan zelfrespect, ontplooiing en deelname aan de maatschappij. Maar door betaald werk leveren mensen ook een bijdrage aan het bruto binnenlands product. Dat is mede bepalend voor een toename van de welvaart.

Uiteindelijk willen wij een goed economisch klimaat met voldoende werkgelegenheid en welvaart voor onze werkgevers en ondernemers en voor alle inwoners van de regio Groningen en hun gezinnen.

2.3 Beoogde resultaten in 2019

We streven met G-Kracht 2.0 naar een toename van de werkgelegenheid in 2019. Dit doen we door een goed klimaat te organiseren voor werkgevers en kennisinstellingen. Aangezien 2019 nog ver weg is en we toch een ambitie willen neerzetten, denken we aan een groei tot 137.500 banen.

137.500 banen in 2019

We zien dit als een realistische ambitie gezien de ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen van de afgelopen jaren en de gevolgen van de economische recessie, maar ook de verwachte economische en demografische ontwikkelingen de komende jaren.

Onderbouwing doelstelling

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt van de toekomst laten zich lastig voorspellen. We kunnen wel terugkijken. In 2008 heeft onderzoeksbureau Ecorys aan de hand van een shift and share analyse een werkgelegenheidsprognose voor de stad Groningen gemaakt voor de periode 2010-2015. Deze prognose, namelijk de ontwikkeling van 129.000 banen in 2010 naar ruim 134.000 banen in 2015, wijkt niet veel af van de werkelijke werkgelegenheidsontwikkeling, ondanks de langdurige economische recessie waar we mee te maken hebben gekregen. Wij gaan de voorgestelde ambitie voor Groningen met 137.500 banen in 2019 nader onderbouwen door een vergelijkbare prognose te laten verrichten.

We werken deze ambitie verder uit in het definitieve programma en gaan hierover in gesprek met onze werkgevers omdat we de zorg voor bestaande en nieuwe arbeidsplaatsen samen moeten oppakken. Daarnaast lopen een tweetal onderzoeken die de arbeidsmarktontwikkelingen in het Noorden nader bekijken. De komende maanden worden de resultaten van deze onderzoeken naar buiten gebracht en nemen we deze mee als verdere onderbouwing van onze doelstelling.

Per deelprogramma ontwikkelen we verdere kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren. We monitoren de ontwikkeling van de werkgelegenheid jaarlijks via de Vestigingen enquête die door O&S Groningen wordt uitgevoerd. Daarin bevragen we alle werkgevers in de stad naar de ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen.

Investeren in de kenniseconomie

Met G-Kracht 2.0 zetten we vooral in op de kenniseconomie en de ontwikkeling van talent. We zien een ontwikkeling van laaggekwalificeerde industrie naar hooggekwalificeerde en naar meer kennisintensieve dienstverlening. De arbeidsmarkt van de toekomst stelt hogere eisen en het is de verwachting dat de vraag naar laaggekwalificeerde arbeid als gevolg van technologische ontwikkelingen minder wordt. De groeipotentie zit dus vooral in de ontwikkeling van de kenniseconomie. Door hierin te investeren ontstaan er positieve effecten voor laaggeschoolden door bestedingseffecten en een hogere arbeidsproductiviteit. "Hogeropgeleiden consumeren creëren een vraag aan dienstverlening waar juist lager opgeleiden van profiteren", "een soort trek in de schoorsteen". "Te denken valt aan werkgelegenheid in de dienstverlening zoals winkelpersoneel, horeca of schoonmaak". Daarnaast zorgen hogeropgeleiden voor een hogere arbeidsproductiviteit door onder andere kennisoverdracht binnen bedrijven en instellingen¹.

---

¹ A. Edzes, L. Broersma, J. van Dijk, Economische Transitie van laag opgeleiden, Groningen, Januari 2010, p.24

2.4 Uitgangspunten

Bij de inhoud van G-Kracht 2.0 staat een aantal uitgangspunten centraal:

- a. Voorzetting G-kracht
- b. Niet trekken maar samenwerken
- c. Regionale Samenwerking
- d. Positionering Economie

A. Voortzetting G-Kracht

Als uitgangspunt hebben we bij het opstellen van het nieuwe programma er voor gekozen de strategische thema's van G-Kracht voort te zetten. Aangezien de hoofdlijnen nog actueel zijn en een reële basis hebben continueren onze inzet op (internationale) **kennisstad**, blijven we inzetten op een **aantrekkelijke stad** en stimuleren en faciliteren onze werkgevers via **bedrijvige stad** zodat zij goed klimaat hebben om te ondernemen en er meer werkgelegenheid tot stand kan komen.

B. Niet trekken maar samenwerken

De rol van de gemeentelijke overheid is aan het veranderen. Werkgevers, ondernemers en kennisinstellingen nemen meer eigen initiatief en zien in dat samenwerking loont. De opkomst van de netwerkeconomie leidt tot een andere kijk op rolverdeling en taakopvattingen. Het gaat om samenwerking en co-creatie tussen de 4 O's Onderzoek, Onderwijs, Ondernemer en Overheid (de Quadruple helix) waarbij ondernemers meer het initiatief nemen en de gemeente meer faciliterend is. De uitdaging zit in het vinden van voldoende organiserend vermogen om in gezamenlijkheid stappen te maken, zodat krachten en middelen worden gebundeld en ontwikkelingen van de grond komen. Dit geldt ook voor G-Kracht 2.0. Dit is mede samen met ondernemers en werkgevers ontstaan, waarbinnen ondernemers, onderwijs en overheid hun eigen rol en verantwoordelijkheid hebben. Om samenwerking mogelijk te maken hebben we een flexibel programma ontwikkeld dat kan inspelen op de actualiteit en op een daadwerkelijke behoefte. Een programma op hoofdlijnen dat ruimte biedt gedurende de looptijd samen met werkgevers, ondernemers en kennisinstellingen in te vullen. Dit zien we bijvoorbeeld terug in de steeds verdergaande samenwerking met de bedrijvenverenigingen, hiermee tekenden we in februari 2014 een eerste intentieverklaring over samenwerken en financieren. In de loop van het jaar maken we verdere afspraken en leggen deze vast in een convenant.

C. Regionale Samenwerking

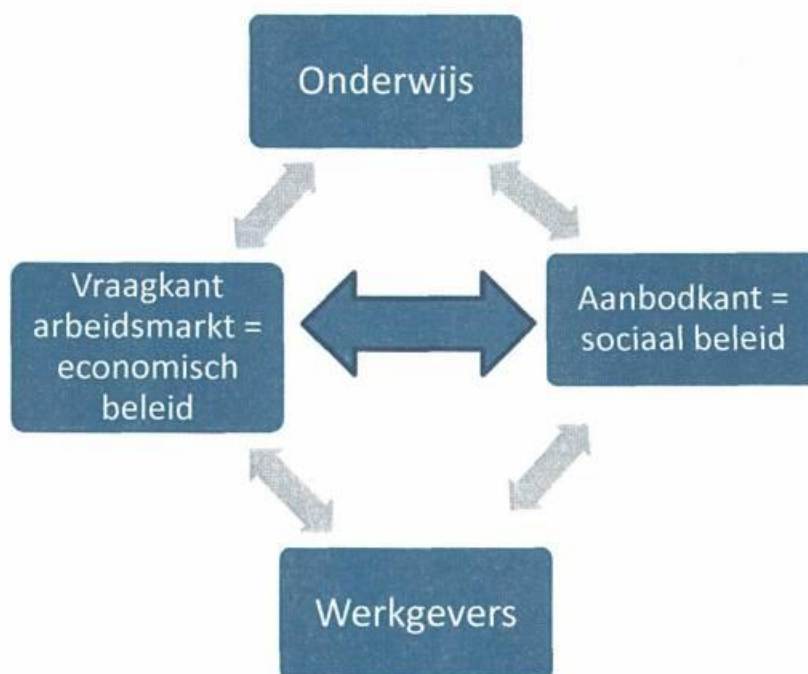
Arbeidsmarkt en economie kennen geen gemeentelijke grenzen. Economisch beleid dat zorgt voor een groeiend bedrijfsleven in de regio kan direct leiden tot een daling van de werkloosheid in de stad (meer mensen aan het werk in de regio) en door een toename van bestedingen in de stad. Bovendien is er dagelijks een grote pendel tussen de stad en de regio van meer dan 70.000 mensen. De stad en de regio zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom zoeken we meer de regionale samenwerking. Zo hebben we ondernemers uit de regio via het Economisch platform betrokken bij de ontwikkeling van G-Kracht 2.0. Uiteindelijk is het regionale perspectief steeds belangrijker en vormt de basis voor toekomstig economisch beleid. Het maken en vergroten van de verbinding met de regio vormt daarom in het nieuwe economische programma een belangrijk onderdeel.

Ook is de regionale benadering vanuit Europees perspectief steeds belangrijker. Zo is regionale samenwerking van belang als het gaat om inspelen op Europese subsidieprogramma 's (Interreg en Horizon 2020).

D. Positionering Economie

Het nieuwe economische programma richt zich op het behoud en bevorderen van de werkgelegenheid in de stad en waar mogelijk in de regio. Voldoende werkgelegenheid is van belang voor een juiste balans tussen vraag en aanbod van ons arbeidspotentieel maar uiteindelijk is voldoende gekwalificeerd personeel ook van belang voor de ontwikkeling van onze werkgevers.

Vraag en aanbod van arbeid komen niet automatisch bij elkaar. De gemeente stimuleert dit proces. Gemeenten hebben belang bij een zo groot mogelijke uitstroom van mensen uit de WWB. Er zijn veel partijen en samenwerkingsverbanden die zich bezighouden met economische ontwikkelingen en de arbeidsmarkt. Het is van belang dat de gezamenlijke regiogemeenten, de onderwijsinstellingen en de werkgevers daarin samen optrekken.

De arbeidsmarkt bestaat uit een vraagzijde en een aanbodzijde. Het beleid van het nieuwe economische programma richt zich op het creëren en verbeteren van de samenwerking tussen overheid, werkgevers en onderwijs. Hierbij gaan we uit van de behoefte van werkgevers en willen vanuit dat perspectief werkgelegenheid stimuleren.

Uiteraard realiseren we ons dat vraag en aanbod nauw met elkaar verbonden is en daarom leggen we de verbinding naar de aanbodkant. Dit doen we onder andere via de werkgeversbenadering. We hebben daarvoor het sociale beleid dat zich richt op het terugdringen van de werkloosheid door het toeleiden van mensen naar de arbeidsmarkt. Het

uiteindelijke doel is zoveel mogelijk mensen aan betaald werk te krijgen en te houden. Maar de aanbodzijde is breder. Hieronder valt het volledige arbeidspotentieel van de stad en de regio, van (langdurig) werkzoekende tot zelfstandige, van student tot talent. De werkzaamheden vanuit het nieuwe economische programma en de verbinding naar de aanbodzijde versterken het sociale domein waardoor uiteindelijk meer mensen actief kunnen worden op de arbeidsmarkt.

2.5 Strategische thema's van G-Kracht 2.0 (wat)

Om onze hoofddoelstelling namelijk het stimuleren en behouden van werkgelegenheid in Groningen te realiseren en continueren we onze inzet op de drie strategische thema's van G-Kracht. Daarmee spelen we in op de geschetste trends en ontwikkelingen en de aanbevelingen die onze stad en regio economisch versterken. Deze zijn:

a. Internationale Kennisstad

Het verder stimuleren van de kenniseconomie. Groningen heeft hiervoor een goede uitgangspositie door de aanwezigheid van kennisinstellingen als RUG, HHS, het UMCG, maar ook de studenten en de vele innovatieve bedrijven. We continueren deze inzet met onze speerpunten Energie en Healthy Ageing, maar ook binnen de sectoren ICT en de creatieve industrie.

b. Aantrekkelijke Stad

Groningen is een aantrekkelijke stad en dat willen we blijven voor gasten, maar ook voor ondernemers, onze talenten, studenten en de potentiële kenniswerker van nu en de toekomst. Onze City of Talent is aantrekkelijk voor het zittende bedrijfsleven als het gaat om toegang tot kennis en gekwalificeerd personeel, maar deze magneetwerking voor nieuwe bedrijvigheid kan nog beter ontwikkeld worden.

c. Bedrijvige Stad

Groningen is een bedrijvige stad met haar vele bedrijven en instellingen. Dat willen we verstevigen en verder uitbreiden. Daarom willen we een ondernemersklimaat bieden dat letterlijk en figuurlijk ruimte geeft om te ondernemen.

2.6 Werkwijzen (hoe)

De drie actielijnen die in het Economisch Platform als prioriteit zijn meegegeven voor de uitwerking binnen G-Kracht zijn: **samenwerken, innoveren en (economisch) profileren**. Deze zijn bij de uitwerking van de strategische thema's meegenomen. Groningen als internationale kennisstad, aantrekkelijke stad en bedrijvige stad willen we bereiken door:

a. **Samenwerken:** vanuit de behoefte van het bedrijfsleven vinden en maken we de juiste vormen van samenwerking tussen werkgevers, kennisinstellingen en de overheid. Het gaat daarbij om het zoeken van nieuwe verbindingen binnen de sectoren, tussen sectoren, in de keten, in de regio en internationaal. Samenwerking maakt sterker maar het vinden van de juiste verbinding is niet altijd vanzelfsprekend. Samenwerken wordt dus belangrijker en loopt via netwerken. De huidige economische ontwikkelingen worden steeds meer bepaald door deze netwerken en de mate waarin ze elkaar kunnen vinden en versterken.

b. **Innoveren:** door te innoveren kunnen bedrijven beter en sneller inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Door de aanwezigheid van de juiste kennis kunnen bedrijven innoveren. Er is veel kennis in onze regio beschikbaar maar deze kan nog beter met

elkaar gevonden en gedeeld worden. Het gaat er dan ook om de beschikbare kennis te ontsluiten en ervoor te zorgen dat deze bij de juiste partijen terecht komt. De factor kennis wordt steeds belangrijker in de huidige kenniseconomie.

- c. **Profileren:** in Noord-Nederland /Groningen zijn veel vernieuwende en innovatieve bedrijven gevestigd en vinden interessante ontwikkelingen plaats, maar de bekendheid daarvan in de rest van Nederland, en in het buitenland kan beter. De kracht die zich in het Noorden bevindt moet duidelijker naar voren worden gebracht.

Deze actielijnen van het programma zijn nadrukkelijk in co-creatie tot stand gekomen met de werkgevers, ondernemers en kennisinstellingen die vertegenwoordigd zijn in het Economisch Platform. In 2014 gaan we verder met ze in gesprek over hoe zij deze lijnen verder willen uitwerken en hoe wij ze daarin kunnen ondersteunen.

3. Uitwerking drie strategische thema's en werkwijzen

In het nieuwe programma G-kracht 2.0 bezien we de economie van Groningen vanuit drie verschillende strategische thema's, namelijk Groningen als *internationale kennisstad, aantrekkelijke stad en bedrijvige stad*. Wij schetsen de kaders en geven op hoofdlijnen een toelichting wat we met de verschillende invalshoeken bedoelen en hoe wij deze als handvatten voor het stimuleren van de Groningse economie willen gebruiken. In het overkoepelend kader hebben we de achterliggende doelen opgenomen die we met elk van de strategische thema's en de werkwijze willen bereiken.

Overkoepelend kader

- a. Werkgelegenheid te behouden of te stimuleren. Dienstverlening aan werkgevers staat hierbij voor op.
- b. Netwerkpartners met elkaar in contact te brengen om hierin weer coalities te kunnen vormen voor het stimuleren van de economie, zoals bijvoorbeeld goede projecten met investeerders (*samenwerken*)
- c. Investerings van netwerkpartners mede los te trekken om zo het economisch klimaat van Groningen, de kenniseconomie en innovatie verder te stimuleren (*innovatie*)
- d. Bezoekers, toeristen, talenten en kenniswerkers aantrekken en/of behouden voor de regio.
- e. Innovatieve bedrijven en vernieuwing (inter)nationaal profileren (*profileren*).

Daarnaast is een sterke verbinding nodig met het Akkoord van Groningen, Internationalisering en het ruimtelijke/economische beleid.

3.1 Kader Internationale Kennisstad

De gemeente Groningen wil een levendige, innovatieve en bedrijvige internationale kenniseconomie huisvesten en stimuleren door te zorgen voor een innovatief klimaat in onze **internationale kennisstad**.

Voor Groningen is het van belang mee te groeien met de ontwikkeling van de kenniseconomie. Samen met onze partners van het *Akkoord van Groningen* zetten we daarom verder in op de twee speerpunten *Energie en Healthy Ageing*. Beide sectoren hebben in Groningen een stevige kennisbasis door onder andere de Healthy Ageing Campus Netherlands, de Energy Academy Europe en een Energy Transition Centre, een proeftuin voor toegepast onderzoek. Met deze kennisbasis hebben beide sectoren in Groningen voldoende potentie om verder te renderen en mogelijkheden voor nieuwe spin-offs. De ICT sector en de creatieve sector vormen een goede aanvulling op beide sectoren. De ICT sector is in Groningen goed vertegenwoordigd, heeft goede kennispositie en een hoogwaardige infrastructuur. Ook de creatieve sector is in Groningen sterk vertegenwoordigd. In de onderlinge kruisbestuiving ligt de basis voor innovatie, nieuwe bedrijvigheid en de mogelijkheid voor versterking en innovatie binnen het MKB.

De partners van het Akkoord van Groningen zijn bezig met een actualisatie van het Akkoord van Groningen 2.0. Zij onderstrepen het belang van samenwerking en wensen deze vanaf 2014 geïntensiveerd te continueren. De speerpunten en thema's, zoals vastgelegd in

Akkoord 2.0 zijn nog steeds actueel. De samenwerking krijgt een strategischer karakter onder de noemer 'Groningen kennisstad'. Onder deze noemer zullen de partners een concreet programma/actieplan ontwikkelen voor een periode van vier jaar (2015-2019) waarmee het merk City of talent/Groningen kennisstad breder moet worden uitgedragen en meer bekend moet worden. De partners achten het gezamenlijk acquireren van nieuwe bedrijven een goed voorbeeld van de samenwerking. Gezamenlijke acties richting het bedrijfsleven willen de partners in de toekomst intensiveren. Daarnaast is het gezamenlijk participeren in Europese projecten een belangrijk aandachtspunt.

Door samen met onze partners op te trekken en te investeren in onze samenwerking willen we Groningen versterken als kennisknooppunt in Noord-Nederland met een sterk innovatie- en ondernemersklimaat.

Werkwijze

- We stimuleren de kenniseconomie door meer samen te werken. De aanwezigheid van kennis vormt daarvoor een belangrijke motivatie omdat in kennis de basis ligt voor kansen en oplossingen. De gemeente vervult de rol van flexibele en onafhankelijke netwerkpartner om partijen bij elkaar te brengen.
- Het verbinden van de juiste netwerken is van belang om kennis te verspreiden via cross-overs waardoor innovatie wordt gestimuleerd. Nieuwe innovaties krijgen ruimte in onze regio via Living Labs.
- Groningen is kennisknooppunt in het Noorden. Internationale profilering van Groningen is van belang voor Energie en Healthy Ageing. 'Smart City' en 'City of Talent' zijn instrumenten om onze positie op internationale podia te verstevigen. Het bedrijfsleven geeft aan dat profilering van innovatieve ontwikkelingen, uitvindingen of bedrijven in het Noorden kan worden verbeterd. (Inter)nationale profilering heeft een positieve uitwerking op het innovatieve economische klimaat waardoor meer bedrijvigheid wordt aangetrokken.

3.2 Kader Aantrekkelijke stad

De gemeente Groningen wil een levendige, bedrijvige, maar bovenal een **aantrekkelijke stad** zijn die bezoekers, toeristen, talenten, kenniswerkers en nieuwe bedrijvigheid trekt en bestaande aan zich bindt.

Binnenstad

De binnenstad is een belangrijke dynamo voor de werkgelegenheid van de stad en regio. Het bezoek aan onze stad ontwikkelt zich geleidelijk meer naar recreatief bezoek, waarbij verblijf, vermaak, horeca en cultuur een grotere rol spelen. We trekken nieuwe concepten aan op het snijvlak van cultuur vermaak, gezondheid en horeca vullen nieuwe elementen toe aan het bestaande aanbod, bijvoorbeeld het Infoversum en het Forum. We spelen in op nieuwe marktkansen voor ouderen. Daarnaast willen we voorzien in de toenemende belangstelling naar grootschalige handelsformules via ons PDV-GDV beleid. Door combinatiebezoek te stimuleren kan ook de binnenstad meeprofiteren. Een aantrekkelijke stad is alleen mogelijk met een goede bereikbaarheid zowel in de stad zelf als met de regio. Daarom zorgen we voor goede verbindingen via het OV en voor de auto bieden we parkeermogelijkheden via P+R.

Talenten en kenniswerkers

De ontwikkeling van de kenniseconomie zorgt voor een toenemende vraag naar hogeropgeleiden. De aanwezigheid van voldoende arbeidspotentieel met de juiste competenties is steeds meer bepalend voor de concurrentiepositie van bedrijven. Daarnaast willen we een aantrekkelijke stad zijn om kenniswerkers aan te trekken en te binden als echte Smart City en City of Talent. In bepaalde sectoren vooral in de zorg en in de techniek worden hele specifieke beroepen gevraagd die uit het buitenland worden gehaald. Met een Welkomstcentrum zorgen we ervoor dat deze kenniswerkers snel integreren en zich thuis voelen in Groningen.

Werkwijze

- Een aantrekkelijke stad ontstaat niet vanzelf. Daarom werken we samen met onze partners zoals Marketing Groningen en de Groningen City Club en zoeken we de regionale samenwerking.
- Een aantrekkelijke stad om te wonen, te werken en te recreëren maakt Groningen interessant voor onze bezoekers, onze talenten en kenniswerkers. Dit doen we door ons bestaande aanbod op niveau te behouden en blijvend te vernieuwen.
- Gezamenlijke (economische) profilering van het Noord-Nederland als regio is van belang om (nieuwe) bedrijven, kenniswerkers, talenten en bezoekers aan te trekken.

3.3 Kader Bedrijvige stad

De gemeente Groningen als **bedrijvige stad** beweegt zich als netwerkpartner in verschillende netwerken en samenwerkingsvormen. Samen en in co-creatie met werkgevers en kennisinstellingen werkt de gemeente aan het optimaliseren van het vestigingsklimaat door een goede voedingsbodem te bieden die letterlijk en figuurlijk ruimte biedt om te ontstaan en te groeien. Daarmee willen we nieuwe en bestaande werkgevers naar de regio trekken en voor de regio behouden.

Werklocaties

Duurzame, concurrerende en geschikte werklocaties zijn van essentieel belang voor het ondernemingsklimaat en de werkgelegenheid van de stad en de regio. Wij willen de juiste randvoorwaarden voor economische dynamiek scheppen en bedrijven ondersteunen en faciliteren. Samen met bedrijven werken we aan verbetering en versterking van goede en concurrerende werklocaties door meer in te spelen op de behoeften van de markt en meer flexibel en multifunctioneel met de beschikbare en leegstaande ruimte om te gaan. Een meer gedetailleerde uitwerking van de werklocaties staat beschreven in de nota "De Rode Loper". Door flexibeler om te gaan met regelgeving voor bestemmingsplannen en beeldkwaliteitsplannen nemen we beperkingen weg. We starten daarmee op Westpoort en willen deze benadering breder in de stad gaan toepassen.

Daarnaast is een goede (internationale) bereikbaarheid een belangrijke voorwaarde voor economische ontwikkeling. Dit doen we o.a. via aanpak Ring Zuid en Groningen Bereikbaar. Voor onze internationale positie als kennisstad is de ontwikkeling van Groningen Airport Eelde van belang voor een betere ontsluiting met Europa. Dit geldt ook voor onze verbinding met de regio en Duitsland via het spoor.

Faciliteren

Het faciliteren, ondersteunen en het ervoor zorgen dat een juiste verbinding tussen verschillende partijen tot stand komt, vormen belangrijke onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening aan werkgevers in onze stad en regio. Daarmee maken we mogelijk dat werkgevers zich in de stad thuis voelen, kunnen groeien en uitbreiden waardoor we een goed klimaat ontwikkelen voor nieuwe grote en kleine bedrijven. Een voorbeeld is het inspelen op de groeiende behoefte aan werk- en ontmoetingsplekken en netwerkvorming voor zzp-ers. Via professioneel accountmanagement gaan we in gesprek met bedrijven en inventariseren waar hun behoeften liggen op het gebied van personele vraagstukken, huisvesting, subsidies, netwerkvorming en vergunningaanvragen, etc.

Via de werkgeversbenadering dragen we bij aan het verbeteren van de aansluiting tussen vraag en aanbod van arbeid. We inventariseren de behoefte en stemmen af met de aanbodzijde. Daar waar vraag en aanbod nog onvoldoende op elkaar aansluit brengen we werkgever en onderwijs bij elkaar en zoeken naar mogelijke oplossingen. Dit wordt ingestoken vanuit het perspectief van de werkgevers, maar ook nemen we de aanbodkant mee in gesprekken.

Werkwijze

- Voor economische ontwikkeling is de *netwerkeconomie* steeds belangrijker. De gemeente is partner in de netwerkeconomie waarbinnen nieuwe projecten, participaties en andere vormen van samenwerking ontstaan. Het gaat er niet zozeer om wat je weet maar wie je kent. De netwerkeconomie is bepalend voor de mate waarin informatie en kennis kan worden uitgewisseld. We zetten samen met onze partners in op het versterken van die samenwerking en netwerken door partijen bij elkaar te brengen.
- De basis om te kunnen innoveren ligt in het uitwisselen van informatie en kennis. We versterken daarom het innovatieve vestigingsklimaat door de juiste verbindingen te laten ontstaan tussen werkgevers, bedrijven en kennisinstellingen als het gaat om de werklocaties (zie rode loper) en in onze dienstverlening naar werkgevers.
- Internationaal zetten we Noord-Nederland en Groningen beter op de kaart voor bedrijven, instellingen en zelfstandigen. De binnenstad is steeds meer een aantrekkelijke (flexibele) werkplek voor ZZP'ers, met name in de (creatieve) dienstverlening en ICT-sectoren. We maken succesvolle bedrijven meer zichtbaar.

G-kracht 2.0 en middelen

De financiering van G-Kracht 2.0 is vanaf 2015 onzeker. Tot nu toe zijn er geen middelen voor het financieren van economisch beleid. In de loop van 2014 zal met het oprichten van het co-financieringsfonds meer duidelijkheid komen.

Tot slot

We hebben de drie strategische thema's en de uitwerking van de actielijnen op hoofdlijnen beschreven. Dit hebben we zo gedaan omdat G-Kracht 2.0 een flexibel programma is dat gedurende de looptijd samen met werkgevers in co-creatie verder kan worden ingevuld. Zo kunnen we beter inspelen op de actualiteit en op daadwerkelijke wensen en behoeften vanuit de markt. Ook de ontwikkeling van het nog op te richten gemeentelijke co-

financieringsfonds staat hiermee in verband. Eventuele aanspraak op dit fonds is mogelijk voor initiatieven die vanuit de markt komen en waar sprake is van co-creatie.